

MÓR VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT

IFJÚSÁGPOLITIKAI ÉS SPORTKONCEPCIÓJA

Elfogadva: az 52/2001./IV.25./ Kt. határozattal

1. BEVEZETÉS:

1.1. A koncepció jogszabályi alapja

Az Önkormányzatok tevékenységét helyi ifjúsági feladataikra vonatkozóan az Alkotmány, a különböző európai dokumentumok és az önkormányzati törvény rögzíti vagy írja körül.

Az **Alkotmány** tartalmazza az állami, társadalmi rend főbb szabályait, a gazdasági életre vonatkozó alapvető szabályokat, valamint az állampolgárok alapvető jogait és kötelességeit. Az Alkotmány mondja ki azt az elvet is, hogy a Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, illetve védelmezi az ifjúság érdekeit, valamint, hogy az egyesülési jog alapján mindenkinek joga van a törvény által nem tiltott célra szervezeteket létrehozni, illetőleg azokhoz csatlakozni.

A gyermekekkel és az ifjúsággal kapcsolatos szabályok bemutatásánál az Alkotmány mellett külön ki kell térni egy másik különleges törvényre, amely szintén nagyon fontos alapelveket rögzít. Az ENSZ Közgyűlése 1989. november 20-án New Yorkban fogadta el, a közel egy év múlva már hatályba is lépett, **Gyermekek jogairól szóló egyezményt**. A Magyar Országgyűlés az egyezményt az 1991. évi LXIV. törvénnyel ratifikálta, amely így a hazai jogrend részévé vált. A dokumentum legnagyobb eredménye, hogy átfogóan rendezi a gyermekek jogait. A résztvevő államok kötelezettséget vállaltak ezen szabályok betartására, valamint arra, hogy az ennek érdekében tett intézkedésekről ötvenként jelentésben tájékoztatják a szintén az Egyezmény által létrehozott Gyermek Jogainak Bizottságát. Az Egyezmény a legalapvetőbb jogokat tartalmazza, ezek közé tartozik, hogy a gyermeknek joga van a pihenéshez és a szabadidő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékhöz és szórakoztató tevékenységekhez.

A **helyi Önkormányzatokról** szóló 1990. évi LXV. törvény szerint a települési önkormányzat feladata a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás. A települési önkormányzat határozza meg, hogy anyagi lehetőségeitől függően milyen mértékben és módon látja el ezt a feladatát, annak általános megfogalmazása településenként a legkülönbözőbb tartalommal bírhat. A megyei és fővárosi önkormányzatoknak már kötelező feladatuként kell gondoskodnia a gyermek és ifjúsági jogok érvényesítéséről.

A sport jelentős szerepet tölt be az ifjúsági erkölcsi - fizikai nevelésében a személyiség formálásában és hozzájárul a testi - lelki jóléthez, valamint a szabadidő eltöltésének társadalmilag is elfogadott egyik hasznos módja.

Az Országgyűlés az Európai Sport Chartával összhangban megalkotta a 2000. évi CXLV. törvényt a **sportról**.

A törvény a települési önkormányzat kötelező feladatává tette az önkormányzat illetékességi területén a helyi sporttevékenység támogatását.

Ennek formái különösen:

- helyi sportkoncepció meghatározása és megvalósítása
- célok alapján, a sporttal foglalkozó helyi szervezetekkel való együttműködés,
- a tulajdonában álló sportlétesítmények fenntartása, működtetése,
- az önkormányzati iskolai sporttevékenység feltételeinek megteremtése.

A Mór Városi Önkormányzat a 94/2000. (V.30.) határozatával elfogadta a **Közoktatási Fejlesztési tervet**, melynek célja szorosan kapcsolódik e koncepció céljához, hiszen mindkét cél középpontjában a gyermek és ifjúság áll.

1. 2. A koncepció célja

A gyermek és ifjúság érték, érték a család, a település és az állam számára, valamennyiünk számára. Fontos gyermekeink testi és lelki egészsége, ami nem más, mint jövőnk, a nemzet egészsége. Ez akkor valósítható meg, ha a települések közösségei felelősséget éreznek saját és a felnövekvő nemzedék testi, lelki, valamint morális egészségéért, és ezért tenni is hajlandóak. Mór város ifjúsági és sport koncepciójának is ez a célja, melyet a szabadidő kultúrált megszervezésének támogatásával elérhetővé lehet és kell tenni.

1. 3. A koncepcióról általában

A koncepció által felölelt időszak meghatározásánál fontos szempont volt az, hogy középtávon reálisan hány év alatt lehet megvalósítani a felmerült feladatokat. Mór város Középtávú Ifjúságpolitikai és Sportkoncepciója az elfogadástól számított 5 éves időszakra készül. Az ifjúsági terület szerteágazó volta és a koncepcióban felölelt időszak nagysága miatt a felmerülő problémák, igények és az ezekhez kapcsolódó területek:

- egészségügy, szociálpolitika,
- oktatás,
- szabadidő, kultúra,
- sport

2. Ifjúsági korosztály Móron

Mór Város ifjúsági és sportkoncepciójának elkészítésekor az első lépésként meg kell határozni melyik az a korosztály, amelyet érint az "ifjúsági" jelző.

Az 1997. évi XXXI. törvény - A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról - egyértelműen meghatározza:

- gyermek korosztály:	0 - 14 éves korig
- ifjúsági, fiatalkorú korosztály:	14 - 18 éves korig
- fiatal felnőtt:	18 - 24 éves korig

Mór összlakossága: 14.746 fő (2001. januári adat)

<i>ebből:</i> 0 - 14 évesek száma:	2.558 fő
14 - 18 évesek száma:	1.083 fő
18 - 24 évesek száma:	1.804 fő

Móron a város összlakosságának a 37 %-a tartozik a gyermek-, ifjúsági- és fiatal felnőtt korosztályba. A statisztikai adatok mutatják, hogy az érintettek köre Mór város összlakosságának valamivel több mint egyharmada.

3. Egészségügy, szociálpolitika

3.1. Egészségügy

Mór Városi Önkormányzat képviselő - testülete a 228/1997. (X.29.) számú határozatával elfogadta 5 évre szólóan Mór Város Egészségügyi koncepcióját amely megvalósulásának helyzetét 1999-ben középidőszakban értékelte.

Az egészségügy stratégiájának első számú, alapvető célkitűzése a betegségmegelőzés és az egészségfejlesztés.

Ezt a célkitűzést a prevencióval, a betegség megelőzéssel, illetve a fizikai kondíció fejlesztésével érhetjük el. Az iskolákban olyan, "egészségtudatot" kell kialakítani, amely cselekvésre készítet a testi és lelki egészség fenntartása megerősítése céljából. Tény, hogy riasztóan rosszabbodik a magyar népesség egészségi állapota, ez nemcsak a sorozásokon, hanem az iskolaorvosi vizsgálatok eredményeiből is következtethető.

Magyarországon a felnőtt lakosság körében a korai halálhoz vezető elváltozások a szív, az agy és az érrendszer betegségei. Az egészségügyi statisztikák, a reumatológiai, fizikótherápiás szakrendelések betegforgalmi adatai azt mutatják, hogy Magyarországon a leggyakoribbak a mozgásszervi betegségek.

A háttérben igen gyakran a gyermekkorban kezeletlenül maradt gerinc deformitás, vagy más elváltozás áll. Az óvodás és iskoláskorú gyermekek nagy részének nem tökéletes a gerince. Ebbe a kategóriába tartoznak a tartáshibás gyerekek. Tudni kell, hogy a tartáshiba még nem betegség, de az lesz belőle, ha nem korrigálják. A másik aggasztó elváltozás a látásprobléma, amely az életkor előrehaladtával megduplázódik.

Városunk 15 éves korosztályának 30 %-a, minden harmadik tanulója, szemüveget visel. Nézzük meg, mit mutatnak az iskolai vizsgálatok azoknak a gyermekeknek az egészségügyi vagy betegségi állapotáról akik pár év múlva országunk felnőtt lakosságát alkotják.

A táblázat a móri 5 és 17 éves korosztály vizsgálati eredményeiről mutatja be azoknak az elváltozásoknak az előfordulási gyakoriságát, melyek a fent említett felnőttkori betegségeknek, mintegy "rizikófaktorát" képezik.

**Iskola egészségügyi adatok szűrővizsgálatok alapján
1999/2000-es tanév**

Megnevezés	Korcsoport Óvodák	Korcsoport Általános Isk.	Korcsoport Középiskolák	Összesen
Létszám	615	1733	647	2995
Mozgásszervi	24	114	95	233
Szemészeti	19	283	214	513
Allergiás megbet.asztma	10	26	8	44
Obesitás	11	54	29	94
Mentálh.zav.	7	86 Gárdonyi G. Általános I.		93
Magas vérnyomás		7	4	11
Halláscsökkenés	1	2		3
Vérszegénység	8		1	9
Emésztési zavarok	2	1	4	7
Belgyógyászati és egyéb betegségek	5	38	4	47
Eü. okból veszélyeztetett	21	26	3	50
Egyéb okból veszélyeztetett	32	64	3	99

Kiemelt figyelmet kell fordítani a fiatalok (óvodáskortól) fogápolásának jelentőségére, hiszen a leggyakoribb elváltozás a fogszuvasodás, de az olyan mértékű, hogy mintegy 90 %-át érinti a vizsgált korosztálynak.

A droghasználat Móron történő elterjedésére vonatkozóan konkrét adatok nem állnak rendelkezésünkre, a megelőző, felvilágosító munka a DADA program keretében, valamint a gyermek és ifjúságvédelmi felelősökön keresztül minden nevelési - oktatási intézményben folyik.

A helyzetkép tükrében a prevenció feladatai jól kirajzolódnak, közös összefogással, a védőnők az iskola egészségügyi segítségével, valamint az intézmények közreműködésével bízunk abban, hogy a gyermekek és a fiatalok további egészségi állapota nem rosszabbodik, rosszabbodásuk megfékezhető.

3.1.1. Az Önkormányzat célja és a célokból adódó feladatok

- az egészségügyi egyenlőtlenségek csökkentése a gyermek és ifjúsági korosztályban (lásd szociális helyzet javítására vonatkozó javaslatok is.)
- kiemelt figyelem a szociálisan vagy egészségileg hátrányt szenvedő csoportok egészségvédelmére,
- a nagycsaládosok segítése, nevelő, védő funkciójuk eredményesebb betöltéséhez,
- a gyermek - és ifjúsági - egészségügyi prevenció munkához a törvényben előírt feltételek biztosítása: tárgyi, személyi feltételek finanszírozása, az iskola fogászat, az iskolai mentálhigiénés hálózat fejlesztése,
- a szabadidő - szervezésében az egészséget támogató programok ösztönzése, a szabadidő színtereinek biztosítása, ellenőrzése, az ifjúság testi - lelki egészségvédelme szempontjából, valamint a nevelési és oktatási intézmények érdekeltiségének megteremtése a szabadidő szerves egészséges modelljeinek közvetítésében,
- mentálhigiénés szemlélet és készség kialakítása, kiemelt figyelem a szenvedélybetegségek megelőzésére, minél korábbi életkortól,
- a gyermek és ifjúsági korosztály bevonása, motiválása a korosztály egészségét szolgáló célkitűzések megvalósításában,
- a kommunikáció fejlesztése a nevelési és oktatási intézmények, valamint az egészségügyi és szociális intézmények között a korosztály testi, lelki egészségének védelme érdekében,
- a média megnyerése az egészséget támogató alternatívák terjesztésére a gyermek és ifjúsági korosztály körében.

3. 2. Szociálpolitika

A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény kimondja, hogy " A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek családja helyzetéhez, szükségleteikhez igazodóan kell nyújtani".

A szociális ellátás keretén belül Mór Város Önkormányzata biztosítja a:

- kiegészítő családi pótlékot (rendszeres gyermekvédelmi támogatás)
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatást
- gyermekek napközbeni étkeztetési támogatását

A fenti ellátások igénylése önkéntes, kérelemre indul. Az elmúlt évben az alábbi létszámban részesültek támogatásban.

- kiegészítő családi pótlékban	375 fő
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban	601 fő
- gyermekek napközbeni étkeztetési támogatásában	318 fő

A város kiterjedt szociális hálóval rendelkezik, amelynek segítségével sok rászorulóknak tud alkalmi vagy rendszeres támogatást nyújtani a gyermek-, és ifjúsági korosztály érdekében és védelmében.

Mór város fiataljainak szociális helyzetének és lehetőségeinek vizsgálatánál ki kell térni a város lakáshelyzetére és az önkormányzat ezzel kapcsolatos elképzeléseire is.

Megvalósításra vár Mór város lakáskonceptiójának elkészítése, amelyben a korosztályra vonatkozó lehetőségek az alábbiakban kerülhetnek összefoglalásra:

- " *Fiatalok Háza*" program: ezek előtakarékoságon alapuló önkormányzati bérlakások. Az előtakarékoság és az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni segítségnyújtással, az építési telkek árának kedvezményes megállapításával, a fiatalokat megfelelő lakásmegoldáshoz juttathatja.
- *Magánereős építkezés*: a "Fiatalok Háza" programban résztvevőknek továbblépési lehetőséget biztosítana, ha van segítő szülői háttér.
- *Lakásmobilitás* beindítása: a fiatalok nagy részének elsősorban azoknak - akiknél a megfelelő szülői, munkahelyi támogatás nincs jelen, hatékony segítséget kellene nyújtani lakáshelyzetük megoldásához. Ezt a bérlakások számának korlátozottsága akadályozza.

3.2.1. Az Önkormányzat célja és a célokból adódó feladata

- A szociálpolitikai ellátó rendszer továbbfejlesztése.
- A szociális intézmények közötti kommunikáció hatékonyságának növelése.
- A szociális területen dolgozók anyagi és erkölcsi elismerésének növelése.
- Lakáskonceptió kialakítása.
- Preventív jellegű szolgáltatások ösztönzése, támogatása, a korai fejlesztés lehetőségeinek bővítése.
- A család, mint érték támogatása az ellátó rendszerben.

4. Oktatás

Mór Városi Önkormányzat képviselő - testülete a 94/2000. (V.30.) határozatával elfogadta - a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 85. §. (4) bekezdése alapján - a város 2000 - 2006. évekre vonatkozó közoktatási, feladat ellátási, intézményhálózat működtetési és fejlesztési tervét, az abban foglalt intézkedési tervvel, eszközbeszerzési tervvel és annak ütemezésével együtt. A tervben foglalt fejlesztések realizálásához és azok anyagi háttérének biztosításához, a szükséges pénzügyi fedezetet a 2000 - 2006-ig szóló éves költségvetésekben a fejlesztések ütemezése szerint, az adott pénzügyi lehetőségek keretei között biztosítja.

5. Szabadidő, kultúra, sport

5.1. Szabadidő

A szabadidős tevékenységnek az óvodai, iskolai kötelező foglalkozásokon kívüli idő eltöltését, és az egyéb intézmények által szervezett programokon való részvételt tekintjük. A koncepció egyik célja elősegíteni azt, hogy az általános és a középiskolai korosztályhoz tartozó gyerekek, fiatalok szabad idejüket értelmesen és hasznosan töltsék el. Elsősorban a csellengő gyerekekre gondolva, akik nem sokat foglalkoznak a tanulással, szakkörökre, zeneiskolába, sportra nem járnak, csavarognak, rongálnak a városban. A szabadidő hasznos eltöltése nevelési feladat az óvodától a középiskoláig bezárólag. Az óvodás, alsó tagozatos gyerekekre még nem jellemző a csellengés, általában egész nap az óvodában, iskolában vannak, a szülők még figyelnek rájuk.

A felső tagozatban jórészt már 5. osztálytól azonban fokozatosan gyarapszik azoknak a tanulóknak a száma, akik "veszélyeztetettekké" válnak. A szabadidő, kultúra, sport témakör együttes tárgyalása azért célszerű, mert a kulturális és sportesemények a szabadidő eltöltésének szerves részét képezi a fiatalok életében.

A sport tevékenység e koncepció kiemelt területe, mellyel részletesen a következő fejezet foglalkozik, de mint a szabadidő hasznos eltöltésének egyik fő eleme, így ezen fejezet alatt is szólnunk kell róla.

Az óvodás és az iskolás korosztály tekintetében a szabadidő eltöltés lehetőségei általában a lakóhely közvetlen környezetében állnak vagy nem állnak rendelkezésre. Működnek természetesen olyan intézmények, szervezetek a városban, amelyek ennek a korosztálynak biztosítanak programot (pl.: KÖSZI, Könyvtár, CSSK, Bice-Bóca Klub), de tény az, hogy a szabadidő eltöltéséhez (a szülők elfoglaltsága miatt) az otthon mellett, a lakókörzetben lévő játszótérek, sportolásra alkalmas pályák, illetve a parkok biztosítják, biztosítanak elsősorban a teret. Ilyen területek jelenleg sajnos nem állnak kellő

mennyiségben és minőségben rendelkezésre a gyermekek számára, és ez különösen igaz a lakótelepi tömblakások, környezetére. A játszótereink elavultak, felújításokra és újak kialakítására van szükség.

A szabadidő szervezett eltöltésének egyik fontos területe a nyári táboroztatás. A város Fonyódon biztosít táborozási lehetőséget az általános iskolás korosztály számára, továbbá működik nyári napközis tábor a CSSK és a KÖSZI keretein belül. A középiskolai korosztály szabadidő eltöltésének szokásai jóval összetettebbek. A szabadidős tevékenységek szorosan összekapcsolódnak a fiatalok önállósodási törekvéseivel. Az érintett korosztály körében (általános iskolák illetve középfokú intézmények) kérdőíves módszerrel közvélemény kutatást végeztünk a szabadidő eltöltésével kapcsolatban. A kérdőívek szerkesztése, feldolgozása a KÖSZI részéről Berta Mária művelődés szervező, gyermek és ifjúsági program szervező aktív munkája és a nemrégiben megalakult Móri Fiatalok Mórért Klub tagjain keresztül valósult meg.

Az érintett korosztályok 70 %-a juttatta vissza - a szabadidő eltöltésének kérdésköréről - a kérdőívet, melyek értékelése az alábbiakban összegezhető:

Az **általános iskolások** esetében az értékelhető kérdőívek három korosztály köré csoportosíthatók /fiú - lány bontásban/:

- I. 9 - 10 éves korosztály,
- II. 11-12 éves korosztály,
- III. 13-14 éves korosztály,

A visszaérkezett kérdőívekből kitűnik, hogy az általános iskolás korosztály nagy részének délutánonként sok szabadideje van.

I. korosztály:

" Mit csinálnál szívesen szabadidődben?":

A 9 - 10 éves korosztályból a *fiúk* 49 %, a *lányok* 35 % sportolna, vagy sportol, ebből az adatból kitűnik, hogy a sport igen fontos a gyermekek számára.

A következő kedvelt szabadidős tevékenység a *fiúknál* a számítógép és a TV (21 %), a *lányoknál* az egyéb tevékenység (29 %), melyet ebben az életkorban a biciklizés, a különféle dolgok gyűjtése, játék a háziállatokkal, közös játék a barátokkal, valamint meghatározóak még a családi programok.

A felsorolásban következő a játék, a *fiúknál* (7 %), a *lányoknál* (9 %). A *fiúknál* a kirándulás (7 %), a motorozás, motorszerelés, egyéb, "semmi", (4-4 %). Sajnálatos, hogy a *fiúknál* az olvasás, mint szabadidős tevékenység már ilyen korban sem jelenik meg. A *lányoknál* a zenehallgatás (9 %), olvasás (6 %), "semmi" (6 %).

" *Mi a hobbid?*"

Ennél a kérdéskörnél *fiúknál, lányoknál* egyaránt a sport, a TV, a számítógép és a zene áll.

" *Mit sportolnál szívesen?*"

Kérdésnél a *fiúk* körében a labdarúgás és a kirándulás, a *lányoknál* a különböző labdajátékok és a kirándulás szerepel döntő súllyal.

A "*Klubnap*" kérdésében a válaszok nagy szórást mutattak, ezért nem értékelhető számunkra.

II. korosztály:

" *Mit csinálnál szívesen a szabadidődben?*"

11 - 12 éves korosztálynál is a sporttevékenység áll az első helyen: *fiúk* (49 %), *lányok* (32 %). A következő legkedveltebb tevékenység a játék: *fiúk* (17 %), *lányok* (18 %), azt követi a számítógép + TV: *fiúk* (13 %), *lányok* (15 %). A *fiúknál* egyéb tevékenységet folytatna (10 %), míg a *lányok* zenehallgatással és táncsal töltik (10 %) a szabadidejüket, majd az egyéb tevékenység (9 %) következik. A *fiúknál* csekély %-ot az olvasás, mozi, TV és a zene tölti ki. A *lányoknál* ugyanez az arány a rajz, kerékpározás, mozi, színházlátogatás, olvasás és "bulizás" igényével jelenik meg.

" *Mi a hobbid?*"

Ennél a kérdéskörnél a *fiúknál* és a *lányoknál* is első a sport, majd a TV, számítógép, zenehallgatás következik.

" *Mit sportolnál szívesen?*"

A *fiúk* körében a labdarúgás és a kirándulás, a *lányok* körében a kosárlabda, tollaslabda, kézilabda és a kirándulás a legnépszerűbb.

" *Milyen klubba járnál szívesen?*"

Klub kérdésben a videó-, zene-, társasjáték, társalgási és a kézműves klub a népszerű.

A *Klubnap* kérdésre a válaszok itt is nagy szóródást mutatnak, ezért ez sem értékelhető számunkra.

III. korosztály

" Mit csinálnál szívesen a szabadidődben?"

Szabadidejük nagy részében a 13 - 14 éves korosztály is a sportot részesíti előnyben, a *fiúk* 40 %-a, a *lányok* 30 %-a. A következőkben már a két nem között másképpen oszlanak meg a tevékenységek. *Fiúknál* második helyen a számítógép és zenehallgatás (14-14 %), majd az egyéb tevékenység (9 %) áll, a többi tevékenység igen elaprózódik. Megjelenik a "bulizás" (4 %), a játék (5 %), színház, mozi, olvasás, társasjáték (3-3 %), majd a kerékpározás, a horgászat, a társalgás és "semmi" követi ezeket. A *lányoknál* második helyen az egyéb tevékenység (15 %) szerepel, majd a "bulizás" (9 %) ezt követően jelenik meg a számítógép és a zenehallgatás (8-8 %). Akik TV előtt (7 %) ülnek szabadidejükben leginkább a "szappanoperák" cselekményeit szemlélik szívesen. A kerékpározás (5 %), a színház, mozi és az olvasás (4 %), valamint a többi tevékenység pár százalékos, eléggé szórt, ezek közé tartozik a "semmi" , a tánc, a társasjáték, a társalgás és a játék.

" Mi a hobbid?"

Kérdéskörnél a sporttevékenység az első helyen szerepel a *fiúknál* és a *lányoknál* egyaránt, majd a számítógép és az egyéb tevékenység következik. A többi igen nagy szórást mutat (zene, játék, TV, kerékpározás stb.)

" Mit sportolnál szívesen?"

A sporttevékenység mindkét nemnél elsődlegesen a labdarúgás , majd a *fiúknál* a kirándulás és az asztalitenisz, a *lányoknál* a kirándulás, a labdajátékok és megjelenik az aerobik. A több sport nagy szórást mutat.

" Milyen klubba járnál szívesen?"

Kérdésre a zeneklub áll első helyen, majd a videó - és filmklub, a többi klublehetőség nagy szórást mutat.

A *klubnap* a hétfőre tolódik, legtöbben pénteken és szombaton járnának.

Táncsics Mihály Gimnázium (14 - 18 éves korosztály)

145 db kérdőív érkezett be, ebből 33 fő nemmel nyilatkozott a klubtagsági szándékáról, 112 fő igennel. A kérdőívek elemzéséből a gimnazista korosztály körében kikövetkeztethető, hogy a fiatalok többségének délutánonként van szabadideje.

" Mit csinálnál szívesen a szabadidődben?"

Fiúk: első helyen a számítógép + TV + videó (32 %) jelentkezett, második helyet a sport (26 %) foglalta el. Harmadik helyen az egyéb tevékenység (23 %), mely a következőkből tevődött össze: zenehallgatás, kártyázás, kerékpározás, barkácsolás, TV, videó, olvasás, haverok, buli, kirándulás. Ezeket követte a zenehallgatás (14 %), valamint a válaszoló fiúk 5 %-a szeret olvasni.

Lányok: szabadidejüket elsődlegesen sportolással (34 %) tölténék, az egyéb tevékenység (28 %), amely a következőket takarja: buli, biliárd, mozi, barátnők, zenehallgatás, disco, tánc, kerékpározás, görkorcsolyázás, olvasás, kirándulás és sokan pihennének, aludnának legszívesebben. A harmadik helyet a zenehallgatás, zenélés (14 %), a negyedik helyet a számítógép + TV (13 %) foglalja el. Az ötödik helyen az olvasás (7 %) szerepel, majd a kirándulás (4 %) zárja sort.

"Mi a hobbid?"

A *fiúknál* e témakörnél első helyen a számítógép, második helyen a sport, harmadik helyen a zenehallgatás, negyedik helyen egyéb foglalatosság áll.

A *lányok* körében az első helyen a sport áll. Második helyen a zenehallgatás, harmadik helyen a TV-nézés és az egyéb tevékenység áll. Negyedik helyen az olvasás és a tánc. Ötödik helyen van a számítógép.

" Mit sportolnál szívesen?"

A *fiúk* körében a labdarúgás vezet, ezt követi a kosárlabda, majd az asztalitenisz, tollaslabda, kézilabda, kirándulás, és a túrázás.

A *lányok* körében első helyen az aerobik áll, ezt követi a kirándulás, túrázás, majd a tollaslabda, kézilabda, röplabda, kosárlabda, tenisz, asztalitenisz, torna és megjelenik az úszás is.

" Milyen klubba járnál szívesen"

A *fiúknál* a zeneklub a legnépszerűbb, majd a videó - és a filmklub következik.

A *lányok* a klubválasztásnál a zene-, videó-, film-, társalgási, és kézműves klubbot választanák.

A *klubnap* kérdésnél a fiúk közül legtöbben a péntek, szombat és keddi napokat jelölték meg, a *lányok* többsége a pénteket, vagy a szombatot jelölte meg.

Perczel Mór Szakképző Iskola (14 - 18 éves korosztály)

279 db beérkezett kérdőívből 170 fő arról nyilatkozott a megkérdezettek közül, hogy nem lennének semmiféle klubnak a tagjai, 103 főtől a klubtagságra igen válasz érkezett, 6 fő nem nyilatkozott. Több - kevesebb szabadidővel délutánonként a megkérdezettek nagy része rendelkezik.

" Mit csinálnál szívesen a szabadidődben?"

A *fiúk* számára a sport a szabadidő eltöltésének elsődleges formája (41 %). A második az egyéb tevékenység (36 %), és elég nagy szórást mutat: a kerékpározás, a motorozás, az autózás, a biliárdozás, játék, kirándulás, mozi, bulizás, lányok vagy semmittevés. Sajnos az olvasás sehol nem jelenik meg, mint szabadidős foglalatosság. A számítógép használata (14 %), mint a szabadidő eltöltésének módja itt is megjelenik, ezen kívül moziba járna és videózna (6 %), játszana (3 %).

A *lányok* szabadidő eltöltésénél az egyéb kategória (51 %) a legmagasabb, melynek egyben nagy a szórása is: disco, tánc, barátok, bulizás, kirándulás, zenehallgatás, TV, megjelenik az olvasás is. Második helyen a sport áll (25 %).

Harmadik helyen (14 %) az olvasás, a negyedik helyen a számítógép használata (8 %), majd ezt követi a kirándulás (2 %).

" Mi a hobbid?"

A *fiúknál* első helyen a sport, második helyen a zenehallgatás, harmadik helyen egyéb tevékenység: természetjárás, kerékpározás, autózás, motorozás, Tv, videó, biliárd, horgászat. A negyedik helyen a számítógép és az Internet használata áll.

A *lányoknál* első helyen szerepelnek az egyéb tevékenységek: kirándulás, bulizás, barátok, szex, tv, zenehallgatás, tánc, kerékpározás.

" Mit sportolnál szívesen?"

Kérdésre adott válaszokban a *fiúknál* a labdarúgás vezet. Sokan kirándulnának, túráznának, többen részesítik előnyben a kézilabda, a kosárlabda és az asztalitenisz sportokat (az úszás, mint sportolási igény több helyen megjelent, de egyenlőre ez helyben nem valósítható meg).

A *lányoknál* ennél a kérdéskörnél a túrázás, kirándulás áll az első helyen, sokan kosárlabdáznának, kézilabdáznának, tollaslabdáznának és asztaliteniszeznének.

" Milyen klubba járnál szívesen?"

E kérdéskörnél a *fiúknál* a zeneklub, a videóklub egyformán népszerű és elsődleges, ezt követi a filmklub, majd a társalgási klub.

A *lányok* szívesen zene, videó, film, társalgási és kézműves klubba járnának.

A *Klubnap*: kérdésében a *fiúknál* a felmérés nagy szórást mutat, ezért nem eldönthető. (Sokan nem tudják meghatározni a napot vagy bármilyen nap megfelel).

A *lányoknál* leginkább egységes választ adtak. A pénteki nap felelne meg, a többi napok tekintetében a kérdőív, szórást mutat.

A kérdőívek összegzéséből levonható következtetés, hogy a gyerekek, fiatalok igényét fontos figyelembe venni, szem előtt tartani a klubfoglalkozások, szakkörök szervezésénél, így a már működő foglalkozások látogatottsága nagymértékben nőne, valamint a leendőket ehhez kell igazítani.

A sport elsődleges szerepe minden korcsoportban kitűnik, ami megerősíti és indokolja a leendő Városi Szabadidő Központ nagyfokú igényét és annak a jövőbeni maximális kihasználtságára utal.

5.1.1. Az önkormányzat célja, a célokból adódó feladata

- Minél több információ eljuttatása a fiatalokhoz, illetve már meglévő lehetőségek fokozottabb propagálása a nevelési-, oktatási-, közművelődési intézményeken keresztül.
- Egy kimondottan "Ifjúsági Házként" működő intézményrész kialakítása (a KÖSZI-n belül vagy a megépülő Városi Szabadidő Központ részeként).
- Diák és ifjúsági klub létrehozásának, működtetésének támogatása, felnőtt felügyelettel, a szabadidő szervezők közreműködésével (klubfoglalkozások programkínálata lehet: a kérdőíves felmérés eredményeinek mérlegelése, valamint kirándulás, kerékpártúra, filmvetítés, zenehallgatás, színházlátogatás szervezése).
- Ismeretterjesztő előadások szervezésének támogatása (egészséges táplálkozás, DADA program, életmód klub, önismeret, divat, illetan, etikett, kommunikáció).
- Kresz - park felújítása, működtetése.
- A fiatalok körében az Internet szabad hozzáférhetővé tétele, ezáltal az információáramlás gyorsítása.
- Városban működő civil szervezetek, egyesületek, szakkörök célzottabb támogatási rendszerének kialakítása.
- Pályázati lehetőségek kihasználása, azok támogatása (Phare pályázatok, egyéb országos megyei kiírású pályázatok, nyári táboroztatásra, rendezvények szervezésére)

5.2. Kultúra

A kulturális örökséghez tartozó javak múltunk és jelenünk megismerésének pótolhatatlan forrásai, a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség, egészének elválaszthatatlan összetevői. Mór Város Önkormányzata a 11/1999. (IV. 30.) számú rendelete a helyi közművelődési tevékenységről szabályozza a helyi közművelődési tevékenységgel kapcsolatos célokat, feladatokat. A rendelet kiemelt céljainak megvalósítása Mór város kulturális életének egészét átfogja és kiemelten kezeli az ifjúság kulturális életének fejlesztését, érdekérvényesítési, művelődési kezdeményezéseinek segítését. Meghatározza a közművelődési feladatokat és a feladatok ellátásának szervezeti kereteit.

Nemzetiségi hagyományok megőrzése, a nemzetiségi kultúra további ápolása a gyermekek fiatalok bevonásával is.

5.2.1. Az önkormányzat célja, a célokból adódó feladatok

- Mór Város Önkormányzatának 11/1999. (IV.30.) rendeletének 6 §-ban kitűzött kiemelt célok megvalósítása, valamint a 7 §-ban megfogalmazott közművelődési feladatok ellátásának segítése, támogatása.
- A Mór- Freudenbergi Baráti Társaság közreműködésével, a korábbiakhoz hasonlóan - kétévente - a diákcserek megszervezésének, lebonyolításának segítése, ezzel is hozzájárulva az ifjúság német nyelvi tanulásához.
- Az új Városi Szabadidő Központban színházi előadások szervezése, klubok működtetése.

6. SPORTKONCEPCIÓ

Az Országgyűlés megalkotta a 2000. évi CXLV. törvényt a sportról, mely törvény 59. §. (1) bekezdésében meghatározza a települési önkormányzatok sporttal kapcsolatos feladatait, miszerint:

" A települési önkormányzat következő feladata illetékességi területén a helyi sporttevékenység támogatása".

Meghatározza a testnevelési és sportfejlesztési célkitűzéseit és feladatait. Célkitűzéseivel összhangban támogatja a testneveléssel és sporttal foglalkozó szervezeteket, fenntartja és működteti a tulajdonát képező sportlétesítményeket, együttműködik az illetékességi területén tevékenykedő testneveléssel és sporttal foglalkozó szervezetekkel. Közreműködik a diák- és szabadidősport, valamint természetjáró események lebonyolításában, illetőleg szervezi azt.

Mint minden területen éppúgy a sport területén is a gazdasági, társadalmi átalakításnak, korszerűsítésnek része a sport sürgető modernizálása.

A célok elérésének fontos feltétele, hogy javuljon a lakosság egészségügyi állapota, melyhez nagyban hozzájárul a mozgás, a sport.

Az ifjúság egészségi állapotával kapcsolatban felelősség kérdése nem kerülhető meg. De nemcsak az egyén a család, hanem a politika, a közigazgatási és civil szervezetek közös erkölcsi felelőssége is.

Elsősorban meg kell teremteni a sportolás feltételeit, a családok sportra fordítható kiadásai minimálisak, így a nagyobb feladat hárul az önkormányzatokra.

Az iskolai testnevelés feladatait a tantervek tartalmazzák, az anyagi lehetősége pedig az intézmények költségvetéseinek függvénye.

Szakszabványok, egyesületek, DSB működését az önkormányzat minden évben - figyelembe véve a szakszabványok, egyesületek igényét- támogatja.

Sajnos az évekkkel ezelőtt még segítő szponzorokra már nem számíthatnak a sportkörök. Sportegyesületeink, szakszabványaink egyre több nehézséggel küzdenek, de reményeink szerint a 2002-ben átadásra kerülő Városi Szabadidő Központ több problémát megold.

Sportcélú támogatások

adatok eFt-ban

év	önk. ktg. (mód.elői)	összesen sportra	DSB	Móri SE létesítmény fenntartás	Egyesületek, szako.alapítv tám.Kihívás Napja".
1996	1.848.176	9.818	600	6.958	2.260
1997	1.950.402	5.630	800	2.700	2.130
1998	2.082.633	5.169	900	2.169	2.100
1999	2.167.846	10.162	1.000	2.713	5.449
2000	3.070.899	9.100	1.000	2.405	5.775
2001	2.939.699	10.235	1.000	2.500	6.735

A Mór Városi Önkormányzat által 1999. szeptember 29-én elfogadott, a város sportéletéről és sportlétesítmények működéséről készült beszámoló az 1996-1999. közötti időszakot foglalta magába. Elkészítését szakszabványok, egyesületek, intézmények beszámolóí, adatközlései segítették.

6.1. Városi sportlétesítmények

Az elmúlt időszakban az oktatási intézményekben a sportolási feltételek jelentősen javultak. Kialakításra került a Szent Erzsébet Római Katolikus Egyházi Iskolában egy tornaterem, lehetőséget adva a színvonalas iskolai testedzésnek.

Az iskola a Római Katolikus Egyházhivatal fenntartásában van, így az általuk engedélyezett sportkörök működhetnek.

A tornaterem kihasználtsága délelőtt 100 %, délutáni időszakban 70 %.

A Petőfi Sándor Általános Iskola új tornatermének átadásával - mely 30.086 eFt-ban került a városnak - megoldottak az iskola sportfoglalkozásainak gondjai. A délelőtti és délutáni időszakban a tornaterem kihasználtsága 100 %. Esti órákban és hétvégén az egyesületek, szakszabványok edzései - versenyei folynak. Az öltözködés - tisztálkodás feltételei megfelelő színvonalon a tornateremmel rendelkező iskoláknál biztosítottak.

Két intézmény a - Gárdonyi Géza Általános Iskola és a Perczel Mór Szakközépiskola - még továbbra sem rendelkezik tornateremmel.

A tantervi anyag elsajátításához az iskolák sportfelszerelése megfelelőnek mondhatók, pótlásuk folyamatosan történik, a költségvetés függvényében.

Az önkormányzat tulajdonában lévő sportpályát továbbra is a Móri SE tartja fenn. Elsősorban a labdarúgók veszik igénybe, de a szabad időpontokban más egyesületek és szakosztályok - minimális díjjal vagy térítés nélkül - szervezhetik edzéseiket a létesítmény területén. Az oktatási intézményeink szabadtéri foglalkozásaik (pl.: futás) versenyeket (futball meccs) tartják itt.

Sportolási célra két gazdasági szervezet a - Volán Rt és az IMAG Kft - tart fenn salakos, illetve bitumenes kispályát. A pályákat túlnyomó részt a saját rendezvényeik megtartására, dolgozóik használják.

Magánvállalkozásban egy színvonalas felszereléssel ellátott testépítő szalon, egy tekepálya és tenispálya működik. Ezek a létesítmények térítés ellenében vehetők igénybe, de elsősorban a szabadidősport céljait szolgálják.

Városunk még nem rendelkezik sportcsarnokkal, melynek hiányát a szabadidősport és versenysport területén egyaránt érezzük.

6.2. Iskolai testnevelés

A nemzet egészségromlásának megállítására elsősorban az ifjúság edzettségének fokozása ad reális lehetőséget. Az ifjúság rendszeres testedzését pedig ott indokolt megoldani ahol:

- az ifjúság rendszeresen tartózkodik,
- a minimális dologi feltételek rendelkezésre állnak,
- megfelelően képzett szakemberek biztosítottak,
- ahol a legkedvezőbb költséggel megoldható.

Ezek a feltételek pedig az iskolákban található meg.

A város 5 általános iskolájában és 2 középfokú intézményben, összesen: (1733 + 647) 2380 diákok testnevelése, oktatása folyik. A testnevelés órák száma az órarendben heti 3 óra, ami kiegészül a délutáni tömegsporttal. A dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola sporttagozatos osztálya az oktatási törvény előírása szerint órarendben heti 5 óra testnevelés foglalkozás kötelező, amely itt is kiegészül a délutáni sportkörökkel, tömegsporttal.

A testnevelő foglalkozások 50 %-a tornateremben (tornaszobában) 40 %-a iskolai sportudvarban, 10 %-a pedig a Móri SE sportpályán történik. Ahhoz, hogy a tornaórák 50 %-a tornateremben (tornaszobában) történjen, sok esetben - rossz idő esetén- párhuzamosan 2 - 3 osztály is foglalkozást tart. Az iskolai adatokból kitűnik, hogy a tornatermek kihasználtsága 100 %.

A Petőfi Sándor Általános Iskola és a Szent Erzsébet Iskola tornatermének átadásával, már csak két iskola van, ahol mostoha körülmények között tartják a tornaórákat. (Gárdonyi Géza Általános Iskola és a Perczel Mór Szakközépiskola).

Elmondható, hogy városunk iskoláiban jól képzett szaktanárok adják meg az iskolai testnevelés és diáksport keretén belül az alapot az egészséges életmód, a kultúrált sportszerű viselkedés normáinak kialakításához. Hiszen a testnevelés egyik eszköze a rendszeres és korszerű iskolai testnevelésben van. Nem utolsó sorban az egészségünk érdekében már az iskolákban meg kell találni a módját annak, hogy a diákok többet sportoljanak. A hatékonyabb és legolcsóbb eszközeink az egészséges életmódjavításra az iskolai testnevelés és diáksport.

A tömegsport foglalkozások az iskolai szabadidősport bázisát képezik. Szervezettségük iskolánként eltérő, de az oktatási törvény módosítása utána az iskoláknak sportkört kell működtetnie, így minden tanuló sportkört tag.

Romlik az ifjúság egészsége (testalkati rendellenesség, katonai alkalmatlanság, keringési betegségek).

Aggasztó az életmód kultúránk (fizikai inaktivitás, nikotin, alkohol, drogfogyasztás, egészségtelen táplálkozás).

Csökken a népességszám.

A testnevelés és sport vonatkozásában másról és többről, nem egyszerű tanórai, sőt iskolai keretek közé szorítható, összetett nevelési - oktatási tevékenységről van szó. A tanórán és a tanórán kívül végzett testedzés, a kapcsolódó versenyek megszervezése, lebonyolítása eszközeiben és módszereiben is messze túlnő a tantermek és iskolák megszokott mindennapi világán.

Mindez alátámasztja az iskolai testnevelés és a sport társadalmi fontosságát, a közoktatásban kifejezésre jutó felelősségét, hiszen nem mindegy, hogy egy testnevelő a tehetséges gyermeket hogyan karolja fel, menedzseli.

6.3. Körzeti Diáksport Bizottság Mór

Diáksport Bizottság 1986-ban alakult. Az elmúlt 15 év alatt az iskolai diáksportkörök munkájára alapozva hatalmas fejlődésen ment keresztül, mint a sportágak számát tekintve, mint a minőségi, eredményességi mutatók vonatkozásában. A város 5 általános és 2 középiskolája több mint 2000 taggal vesz részt szervezet munkájában, így városunk legnagyobb szervezeteként működik. Több alkalommal vettek, illetve vesznek részt az óvodai sport szervezésében is. Az elmúlt évben 91 sportrendezvényt szerveztek 22 sportágban több, mint 13000 fő részvételével. A 2000. évben a sport még gazdagabb palettáját nyújtották diákjaink számára, amit az éves versenynaptár is tükröz. Nyaranta sporttábort szerveznek, lebonyolították az országos jelentőségű 2000 kilométeres futóváltót, valamint diákjaink és sportvezetőink munkájának köszönhetően immár másodszer végzett városunk a " Kihívás Napja" országos sportnap kategória győzteseként.

A jól szervezett munka eredményeként a 2000. év kiemelkedően sikeres volt a diákolimpiák tekintetében is.

Szerénytelenség nélkül elmondhatjuk, hogy városunk jó hírét, eredményeit méltóképp képviselték egész évben, mind városi, mind megyei, területi illetve országos szinten.

Legsikeresebb sportágaik:

Atlétika, asztalitenisz, lövészet, teke, tollaslabda, tenisz, duatlon, sí, szánkó, torna, grundbirkózás, labdarúgás. Az eredmények alapján Diáksport Bizottság a legsikeresebb Fejér megyében, amit jól alátámaszt, hogy a megyei eredményességi versenyben a dr. Zimmermann Ágoston Iskola első, a Petőfi Sándor Iskola harmadik, a Radnóti Miklós Iskola negyedik helyezést ért el, míg a középiskolák között a Táncsics Gimnázium első lett.

Ezek az eredmények olyan magasra tették a mércét, ami nem engedi, hogy elkényelmesedjenek, továbbra is töreksenek a megújulásra. Ezért szeretnék a város jövőjét meghatározó ifjúsági és sportkonceptiót a következőkkel segíteni:

- Egészségfejlesztő programot kell alkalmazni az Egészségügyi Minisztérium által meghirdetett programokhoz (a testnevelés, testmozgás szükségessége - a helyes táplálkozás - harc a dohányzás ellen),
- Biztosítani kell a gyerekek számára a mindennapos testnevelést (alsó tagozat) illetve a mindennapos testedzést.
- A teljesítménybővüléssel alapot lehet teremteni a diák minőségi sport fejlesztéséhez, a megfelelő szakosításhoz városi szinten, amely előrevetítheti a felnőtt minőségi sport megyei illetve országos szintű eredményeit. Szükségessé válik, hogy a magántulajdonban lévő teniszpálya önkormányzati tulajdonba kerüljön, így egységes komplex sportcentrum létrehozását biztosíthatná városunk a Táncsics utcában.
- A Diáksport Bizottság az eddigiekben is vállalt megyei diákolimpia rendezését (kézilabda, labdarúgás, tollaslabda, tenisz, kerékpár, sí, szánkó) amit a későbbiekben tovább fejleszthet országos szintig. Ehhez szervesen kapcsolódik, hogy az új létesítményekhez már ifjúsági és felnőtt országos és nemzetközi versenyeket is vállalhatnak.
- A DSB szeretné, hogy városunk csatlakozzon a " Sportolók a drog ellen" egyesület munkájához, amelyet olimpiai bajnokok hoztak létre és legfőbb célja az ifjúsági helyes útra " terelése" a káros hatásokkal szemben.
- Három városi iskolánk is (dr. Zimmermann, Radnóti, Petőfi) a Nemzeti Atlétikai Program iskolájaként működik, erre alapozva szeretnék újra az atlétika (amely minden sport alapja) sportág szakosztályi újjáteremtését, ehhez szükséges a futópálya rendbehozatala salakkal, megfelelő új ugróhely létrehozása, dobóhely kialakítása.
- Mivel Diáksport Bizottság alapító tagja lett a megyei síszövetségnek - hagyományainkra támaszkodva - a téli sportok terén is szeretne előrelépni.

6. 4. Szabadidősport

Fejér megyében a szabadidősport rendezvényeknek nagy hagyományai vannak. Városunkban ez nem mondható el. A sportolás az egyik legfontosabb aktív egészségmegőrző tevékenység, melyet mindenki nagy szabadságfokon önállóan végezhet.

A szabadidősport fejlődéséhez a rendszeres sportoláshoz szükség lenne olyan létesítményre, amely mindenki számára ingyen elérhető.

A magánvállalkozó által üzemeltetett tekepálya, tenispálya, valamint a színvonalasan felszerelt testépítő szalon rendszeres használatát nem mindenki tudja finanszírozni. Sajnos az egyre jobban romló gazdasági helyzet rákényszeríti a mozogni vágyókat az ezirányú költségek visszaszorítására. Az egyetlen pénzt nem igénylő szervezett mozgás és évente megrendezésre kerülő " Kihívás Napja" mely alkalmat nyújt a sport és az egészséges életmód népszerűsítésére. Nagyszabású rendezvény lebonyolításában részt vettek a vállalatok, üzemek, iskolák óvodák. Olyan programok kerültek megszervezésre, hogy a kicsi gyermekektől az egész idős korig bárki igénye szerint mozoghatott. 2000. évben is elértük a legnagyobb sikert a 9 év távlatában immár másodszer a V. kategóriában országos I. helyezést Magyarország legsportosabb települése címet adományozta az ifjúsági és sportminisztérium Mór városának.

6.5. Móri SE keretein belül működik

6.5.1. Labdarúgó Szakosztály

A legnépszerűbb sportág a kis- és nagypályás labdarúgás. A labdarúgó szakosztály 5 csapattal működik:

- felnőtt csapat 20 fővel, felnőtt II. csapat 16 fővel, ifjúsági 20 fővel, serdülők 20 fővel, előkészítő 60 fővel.

A felnőtt és ifjúsági csapat heti 3, a serdülő és az előkészítő 2 alkalommal - megfelelő szakemberekkel - tart edzéseket. A téli időszakban a dr. Zimmerman Ágoston Általános Iskola és a Petőfi Sándor Általános Iskola tornatermében tartják az erőléti foglalkozásokat. A terem használatáért bérleti díjat nem kell fizetni, mivel az iskola is finanszírozás nélkül veszi igénybe a Móri SE sportpályát. 1999. őszi bajnoki évtől kezdve a megyei III. osztályban megalakult a Mór II. csapata 16 fővel. A felnőtt és ifjúsági csapat a megye I. osztályú bajnokságban szerepel.

A Móri SE labdarúgó szakosztály távlati céljai között szerepel az NB III-ba való feljutás. A labdarúgó csapatok számára 1 füves, 1 salakos pálya áll rendelkezésre, mely 1999. évben az éves támogatásból (1.600 eFt értékben) felújításra került.

Az ifjúsági csapat évek óta első helyen szerepel a saját bajnokságukban, ami kiváló szakmai munkára utal.

2000. évben a móri serdülő csapat Freudenbergben járt, melynek viszonzásául 2001. év áprilisában egy hetet töltenek itt a német serdülő labdarúgók.

6.5.2. Kerékpár

A klub célja a természetben lévő sport megszerettetése és a versenyszerű aktív hegyi kerékpározás, túrázás. 21 igazolt tagjuk van, de a kerékpár túrákhoz sok esetben csatlakoznak sportolni vágyók. A kerékpárokat és felszereléseket minden sportoló maga vásárolja meg. A verseny költségeit szponzorok és az önkormányzat finanszírozza.

Kiemelkedő eredményt a " Teknős Kupán" 2 felnőtt sportoló ért el.

6.5.3. Sakk

Móron 2 sakk csapat működik, a NB II. és a Megyei I. osztályú csapat. Edzéseiket és hazai versenyeket a Lamberg kastélyban tartják. Utánpótlás csapat tagjai főleg általános iskolai diákokból áll, és iskolai szakkörökön belül működik. Évente több alkalommal vesznek részt az országos kupában. (pl.: 24 órás sakkverseny, Fehérvár Kupa, Megyei egyéni bajnokság, Tatai Kupa). A legkisebb gyermekek részére működik egy előkészítő csoport, amely 40-60 fővel tartja edzéseit.

6.5.4. Asztalitenisz

A Móri SE - keretén belül 1970-ben alakult. A szakosztály a Fejér Megyei Asztalitenisz Szövetség tagjaként vesz részt a versenyeken. Őszi - tavaszi időszakban bonyolódik a bajnokság. A szakosztály főleg a városban működő általános és középiskolák diákjai, de van 5 fő felnőtt sportoló is. A foglalkozásokat a Táncsics Mihály Gimnázium tornatermében tartják. A tornaterem használatáért bérleti díjat fizetnek.

Saját rendezésükben minden évben megrendezésre kerül májusban a "Köztársaság Kupa", novemberben " WM Italcentrum Kupa". Szervezői és bonyolítói az " Asztalitenisz Olimpia"-i versenyeknek.

1998. évben kialakult Freudenberg városával egy sportkapcsolat, amely a mai napig is szorosan együttműködik. Évek óta Mór ad helyet a megyei asztalitenisz edzőtábornak, melyet a szakosztály vezetője szervez.

6.5.5. Kézilabda

12 éve alakult a Móri SE színeiben. 1996-97. bajnoki évek a Komárom megyei I. osztályában indultak, mivel Fejér megyében ilyen szintű kézilabda versenyt nem szerveztek. Edzéseiket a Petőfi Sándor Általános Iskolában tartják. A teremhasználatért bérleti díjat fizetnek. Az utazási költségekhez szerény szponzori támogatást sikerült szerezniük. A felszereléseiket minden versenyző maga vásárolja.

6.5.6 AFL Kosárlabda

Amint a nevében is szerepel 1998. évben az AFL Hungary Móri Vállalat szervezésében alakult, aki a fő szponzoruk is. Edzéseiket a Petőfi Sándor Általános Iskolában tartják heti 2 alkalommal. A megyei B kosárlabda szakosztályban szerepelnek. 1998-99-es évben 3. helyen végeztek. Általános iskolában a szakosztály szervezése révén folyik az utánpótlás nevelés. Célkitűzés: 2 éven belül az NB II-be való feljutás.

6.6. Karate

A móri karate klub az MKKSZ közgyűlésének tagja, 20 éves múlttal rendelkezik. 42 tagja van, hétfőtől - péntekig minden nap van edzésük. Edzéseiket téli időszakban a Radnóti Miklós Általános Iskola és a Szent Erzsébet Római Általános Iskola tornatermében, nyári időszakban a móri SE sportpályán tartják.

6.7. Sportlövészet

1997-ben alakult, de 1998-ban lett jogilag bejegyezve közhasznú társasággá. Céljuk a technikai tömegsport népszerűsítése. Társadalmi munkával alakították ki a lőteret, melyre már a szakhatósági engedélyeket megkapták. Facsetetét ültettek, mellékhelyiségeket, raktárépületet építettek, a környéket szépítették, s 2 x 2 állásos kőpalánkot alakítottak ki. A lőtér területén grund - futballpálya kialakítására is sor került, amelyet a környékbeli gyermekek is minden nap igénybe vehetnek. Heti egy alkalommal tartanak löedzéseket.

Eredményeik: Hadapród honvédelmi vetélkedő: megyei I. hely (7 fős csoport), országos elismerés (7 fős csoport diák-felnőtt).

6.8. Tenisz

100 éves hagyományt újítottak fel, amikor a Móri Tenisz Egylet megalakult 1992-ben. A vizsgázott teniszedzők elsősorban fiatal utánpótlással foglalkoznak. Ennek köszönhetően több megyei bajnoki címet nyertek a diákolimpiákon. 2000-ben a diákok országos 4 - 6 helyezést értek el a csapatversenyben. A felnőtt csapat 1996 - 2000-ig minden évben bronzérmes a megyei csapatbajnokságban.

A Móri Tenisz Egylet önálló pályákkal, klubházzal, klubhelyiséggel nem rendelkezik. Az 1992 - 98. közötti időszakban játékkeret eseti jelleggel bérelte a móri pályázat megépítő és fenntartó magvállalkozótól. 1999-ben (egyszeri alkalommal) egész éves megállapodást sikerült kötni a vállalkozóval a pályák teljes szezonra történő használatbavételére. Ez a megállapodás újszerű és szinte teljes igényű szakmai munka megindítását tett lehetővé a vezetőség számára.

Az egyesület távlati tervei között szerepel az önálló, saját kezelésű pályák kialakítása vagy átvétele. Ennek a következő módjait látja a vezetőség, amely kedvező esetben az önkormányzat részvételével, tervezhető időn belül megvalósulhat. Figyelemmel a jelenlegi helyi vállalkozó immár több évre visszatekintő létesítmény értékesítési terveire a MTE javasolja az önkormányzatnak a tenispályák megvásárlását és egyesületi kezelésbe történő átadását. Ez a megoldás hosszútávon is rendezett sportköri életet biztosíthat úgy a szélesebb sportolóréteg bevonására, mint a versenysport fejlesztésére.

A sportkör bekerült a megyei teniszélet vérkeringésbe, színesíti a város sportpalettáját. Tisztességgel és becsülettel küzd az eredményeiért, amely mindannyiunk dicsőséget szereznek. A további fejlődés zálogát a létesítmény gondok megoldásában látják, mégpedig a javasolt módon, azaz a pályák megvásárlásában. A Városi Szabadidő Központjának a megépítése remek lehetőséget teremt arra, hogy sportcentrum kerüljön kialakításra. Figyelembe véve a Móri SE pályáinak az elhelyezkedését, a leendő csarnok helyét és a tenispályákat, szinte kínálkozik az általunk említett komplex létesítmény létrehozása.

Ha az önkormányzat tulajdonába kerülnek a jelenlegi tenispályák, ekkor a korábban kísérleti jelleggel bevezetett általános iskolai foglalkozásokat rendszeres képzéssé tudjuk tenni, együttműködve a testnevelő tanárokkal. Hasonló jó kapcsolat építhető ki a középiskolás korosztállyal és az iskolán kívüli érdeklődőkkel.

A tenisz jellegéből fakadóan olyan "kortalan" sportág amely teljes családokat képes megmozgatni a 4-6 éves gyerekektől akár a 70 éves nagyszülőkhöz. Azok az emberek akiket egyszer sikerült a sportág büvkörébe vonni szinte minden esetben hűek maradnak a fehér sporthoz. Ez a rendkívüli szerencsés helyzet komoly hatással van a résztvevők egészségi állapotára és általános hangulatára nem beszélve a sport személyiség formáló hatásáról amelyre különösen nagy szükség van az ifjúság körében.

6.9. Kerékpár

A klub célja a természetben lévő sport megszerettetése és a versenyszerű aktív hegyi kerékpározás, túrázás. 21 igazolt tagjuk van, de a kerékpár túrákhoz sok esetben csatlakoznak sportolni vágyók. A kerékpárokat és felszereléseket minden sportoló maga vásárolja meg. A verseny költségeit szponzorok és az önkormányzat finanszírozza.

Kiemelkedő eredményt a "Teknős Kupán" 2 felnőtt sportoló ért el.

6.10. Horgász

Az egyesület minden évben 2 alkalommal társadalmi munkát szervez a halastó környékének rendbetételére. A haltelepítést szintén társadalmi munkában végzik. Anyagi támogatást csak 1999. évtől kaptak (önkormányzattól) amit a 3 tó üzembe helyezésére használtak fel. Az egyesület célja az ifjúság nevelése, a szabadidő kultúrált körülmények között történő eltöltése. 98 felnőtt, 21 ifjúsági és 34 gyermek

rendelkezik területi jeggyel, akik számára biztosított a horgászat. A többi tag napijeggyel az ország különböző tavain horgászhat.

6.11. Képzések - kapcsolatok

Az iskolák testnevelő tanárai részére minden évben 1 alkalommal megyei rendezésű továbbképzést szerveznek. Ettől függetlenül a Körzeti Diáksport Bizottság értekezleteken, táborokon keresztül gondoskodik az ezirányú képzésekről. Ezt a munkát elősegíti, hogy 1998. márciusában megalakult a Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesületének Mór Városi Szervezete, amely ezirányú feladatokkal is foglalkozik.

Az egyesületek, szakosztályok edzőinek továbbképzéseit saját hatáskörben oldják meg. Elmondható, hogy 2 éven belül minden edző - vezető legalább 1 továbbképzésen részt vett. Az iskolai szakkörök munkáját a körzeti DSB (Diáksport Bizottság) koordinálja - segíti. Munkájukat a Megyei Sporthivatal és a Fejér Megyei Diáksport Szövetség segíti.

Az egyesületek, szakosztályok munkájához a versenyek szervezéséhez a Megyei Sportszövetség nyújt segítséget. Az egyesületek - klubok sportkapcsolatai elsősorban a hasonló sportág szerinti szervezetekre terjed ki. A kispályás bajnokság összeállítását, meccsek időpontját a helyi kispályás labdarugó szövetség rendezi. A városi TV sportközvetítései jónak ítélni lehet meg. A verseny eredményeiről a lakosság minden héten tájékoztatást kap.

6.12. Az Önkormányzat célja, a célokból adódó feladatok

- A szabadidő hasznos eltöltésére és az egészséges életmódra nevelés érdekében biztosítani kell a városban a gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt a sportolási lehetőségeket, rendezvényeket, azok tárgyi és személyi feltételeit.
- Kisgyermek kórtól lehetőséget biztosít arra, hogy a gyerekek kialakulhasson az igénye a testedzésre.
- Megfelelő tájékoztatással felvilágosítással tudatosítani a sportnak, a testnevelésnek az ember szervezetére, egészségére gyakorolt pozitív hatását.
- A Városi Szabadidő Központ megépítésének megvalósítása, átadása 2002-ig.
- Új játszóterek kialakítása.
- A DSB javaslata, hogy a jelenlegi sportra fordítható a városi költségvetés 0,5 %-át kitevő összege évente lehetőség szerint legalább 0,1 %-kal növekedjen.

7. VÉLEMÉNY A VÁROS IFJÚSÁGI - ÉS SPORTKONCEPCIÓJÁHOZ

7.1. A Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesületének Mór Városi Szervezete véleménye a város ifjúsági - és sportkonceptiójához

7.1.1. A gyermekek és az ifjúság helyzetéről és életkörülményeiről

A vérkeringési - légzési és a mozgásszervi betegségek, a tartáshibák, a gerincdeformitások, valamint a pszichoszomatikus tünetek és magatartás zavarok száma növekvő tendenciát mutat. Ezt a kedvezőtlen állapotot fokozza a fiatalok mozgásszegény életmódja, valamint a káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, drog) egyre növekvő szerepe is. Ezek után nem véletlen, hogy a sorozásra került fiúk 44,15 %-a (HM,1998) alkalmatlan katonai szolgálatra és a megkérdezett 15 éves lányoknak pedig közel a fele tartós fejfájásról, gyengeségről panaszkodik (ISM,2000). Az elszomorító végeredmény pedig az, hogy a magyar népesség élettartama átlagosan 10 évvel rövidebb, mint a nyugat - európai lakosságé (KSH,1997). A felmérések és a vizsgálatok adatai alapján egyértelmű, hogy gyökeres változás nélkül nemhogy a sportnak nem lesz utánpótlása, de a nemzetnek sem lesz jövőt hordozó egészséges emberanyag. Cáfolatlan orvosi vizsgálatok bizonyítják a mindennapos testmozgás mással nem pótolható preventív szerepét az ifjúság körében egyre növekvő gyermekkori hipertónia, a testtartáshibák, az idő előtti csontritkulás, a túlsúlyosság és a káros szenvedélybetegségek kialakulása terén.

Mindezek a cáfolatlan tények alapján, mi testnevelők és a munkánkat segítő más szakos pedagógusok szülők felelősséget érzünk városunk jövőjének, vagyis az ifjúság egészségének és életvitelének megőrzésében.

Városi szervezetünk az alábbi programokkal és tevékenységekkel szeretné megvalósítani céljait:

- helyi, megyei és országos továbbképzések szervezésével, illetve figyelemfelhívással igyekszünk a kor által diktált szakmai színvonal fejlesztését elősegítését (különös tekintettel az "Újdonságok a kisiskolások testnevelésében" akreditált, 60 órás továbbképzésre),
- a fenti továbbképzések elősegítik a megnövekedett alsós testnevelésórák és a mindennapos testedzés szakszerűségét,
- szükségessé válik, s ezért javasoljuk, hogy az alsó tagozatos testnevelésben nagyobb szerepet kapjanak a testnevelők,
- a módszertani változásoknak, a rekreációnak, a kiválasztásnak eleget téve - a felépülő sportszarnok és uszoda kihasználásával - a város szabadidő -, és minőségi sportját szeretnénk minél magasabb szintre emelni,
- ehhez kapcsolódva javasoljuk a salakos tenispályák, önkormányzati tulajdonba vételét, amellyel egy egységes arculatú sportcentrumot érhetnénk el,

- az óvodáskorú fiatalok egységes motorikus felmérésével ki lehet dolgozni egy hosszú távú egészségmegőrző programot, melyhez felajánljuk segítségünket,
- ehhez csatlakozna az egészségügyi minisztérium által kiemelten kezelt nemzeti egészségfejlesztő program (három alprogram: 1. testmozgás szükségessége, 2. megfelelő táplálkozás, 3. dohányzás káros hatásai),
- propaganda munkát kell kifejteni abban az irányban, hogy a humán erőforrás gazdasági érték (vállalkozások, multifunkcionális cégek),
- feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy a városunkban dolgozó sportvezetők kiemelten részesüljenek anyagi és erkölcsi elismerésben.

8. Összegzés

8.1. A fiatalok szerepe a települési ifjúságpolitikában

A jövőt befolyásolni kívánó települési ifjúságpolitika a mindenkor is mindenütt települési környezetben élő gyermekek és ifjak helyzetét, valamint a velük kapcsolatos aktuális helyi feladatokat, célokat öleli fel. Települési ifjúságpolitikára azért van szükség, hogy a helyi ifjúsági társadalommal szembeni igények érvényesülhessenek, szükségleteik meghallgatásra találjanak. Az ifjak a családon kívül, tágabb közösségtől is fontos, hogy megkapják a társadalomba integrálódásukhoz szükséges - környezeti, kapcsolati, szervezeti, intézményi, kulturális, anyagi, mentális, érzelmi - impulzusokat, és segítségeket. A mindenkori ifjúságunk a mindenkori felnőtt társadalomba szocializálása ugyanolyan fontos az érintett fiatalok - mint egyék az ő korosztályuk csoportjaik közösségeik - számára mint amilyen elengedhetetlen egy kiegyensúlyozott társadalom valamint az adott település számára. A gyermekek és az ifjak soha sem tárgyai a rájuk irányuló ifjúságpolitikának, hanem - saját helyzetű - kezdeményezői közreműködői, részvevői és megvalósítói annak.

Ifjúságpolitikára azért van szükség, hogy az ifjúság saját szükségleteinek kielégítésére irányuló igényei, törekvései kezdeményezői öntevékenysége megfelelő, a helyi társadalom által megteremtett rendszerben, normalizáltan alakuljon ki, és történjék.

A települési ifjúságpolitika a helyi felnőttek és fiatalok társadalmi célú együttműködésének, partnerségének az egyik alapvető eszköze. A városunkban élő ifjúság helyzete és még inkább helyzetének változtatása azon múlik, hogy a felnőtt társadalom mit tart fontosnak.

8.1.1. A koncepcióban megállapított megoldásra váró fő feladatok összefoglalása.

A koncepció kialakítása folyamán a különböző területeken megfogalmazott feladatok között több olyan található, amely a létrehozás szempontjából összevonva - az egyes területek szakembereinek együttműködésével - könnyebben kezelhető.

- A legtöbb területen az elsők között megfogalmazott igény a megfelelő kommunikáció információáramoltatás kialakítása, vagy a meglévő csatornák tökéletesítése ahhoz, hogy az adott területen dolgozó szakemberek, intézmények, szervezetek párbeszéde, tapasztalat cseréje megfelelő módon kialakulhasson. A különböző területeknek természetesen megvannak a maguk csatornái, ám vannak olyan közös pontok (pl: Internet, írott és elektronikus médiák) ahol ezek és a rajtuk áramló információk összefuthatnak.
- Az információáramlás másik fontos része magának az ifjúsági korosztálynak, mint célcsoportnak a tájékoztatása. Több területen is felmerült a tájékoztató kiadványok megjelentetésére vonatkozó igény. Az elképzelések szerint ezek a kiadványok egy közös, informatív anyag formájában is megjelenhetnek az egyes területek külön - külön gondozásával. Az ilyen kiadvány mellett a folyamatos tájékoztatást az Internet is biztosíthatja a fiatalok számára.
- Több irányból is megfogalmazott igény egy kifejezetten az ifjúsági korosztály számára szolgáltató, kulturális, sport, ifjúsági központ elhelyezése melyre a KÖSZI mellett a majd újonnan megépülő Városi Szabadidő Központ biztosíthat teret.
- Általánosnak mondható igény az egyes területeken a célzott támogatási rendszer kialakítása. A rendszer lényege gyakorlatilag annyi, hogy az adott területen felmerülő feladat - legyen az akár hiánypótló, akár kiegészítő - megoldásához szükséges anyagi vagy egyéb támogatást az önkormányzat a terület költségvetésén belül önálló, célozott keretként kezeli vagy a keret erejéig a feladat megoldására pályázatot ír ki (pl.: nyári táboroztatás, intézmények szabadidős, sportrendezvényeinek támogatása, informatív kiadvány létrehozása).
- Városi lakáskonceptió kialakítása.
- A szabadidő eltöltésének lehetőségeinél és az egészségügy kérdéskörénél is felmerült a városban fellelhető sportolásra alkalmas területek felmérése illetve fejlesztése.
- A közoktatási törvény és a sport törvény előírásainak megfelelően a testnevelési órák számát városi szinten egységes kell kezelni.
- Segíteni kell egy városi szintű tanulmányi versenyek, kulturális események és sportversenyek éves naptárának koordinálását (szabadidő szervezők városi szintű együttműködésével, a testnevelő szakos kollégák közreműködésével, valamint a KÖSZI segítségével).

- A DSB javaslata, hogy évente egyszer valósuljon meg egy városi szintű művészeti és sportnapot, ahol a kultúra és a sport egységesen jelenne meg. Ehhez a naphoz kapcsolódhatna (a hagyományos diáksportolói jutalmazás alapján), hogy legkiemelkedőbb diáksportolóinkat - és sportvezetőinket magas szintű erkölcsi és anyagi elismerésben részesítjük (ha a jelenlegi sportvezetői gárdát nem becsüljük meg a közeljövőben nem lesz önzetlen szakember bázisunk!).

HATÁROZAT - TERVEZET

Mór Városi Önkormányzat képviselő - testülete - a 2000. évi CXLV. törvény a sportról 59. §. alapján - a város ***2001 - 2006. évekre vonatkozó középtávú ifjúságpolitikai és sportkoncepcióját az abban foglalt célokat és a célokból adódó feladatokat elfogadja.***

A feladatok megvalósításához szükséges pénzügyi fedezetet a 2001 - 2006-ig szóló éves költségvetési rendeleteiben - a lehetőségeinek függvényében - biztosítja .

1. BEVEZETÉS:	2
1.1. A KONCEPCIÓ JOGSZABÁLYI ALAPJA	2
1.2. A KONCEPCIÓ CÉLJA	3
1.3. A KONCEPCIÓRÓL ÁLTALÁBAN.....	3
2. IFJÚSÁGI KOROSZTÁLY MÓRON	3
3. EGÉSZSÉGÜGY, SZOCIÁLPOLITIKA.....	4
3.1. EGÉSZSÉGÜGY	4
3.1.1. Az Önkormányzat célja és a célokból adódó feladatok	6
3.2. SZOCIÁLPOLITIKA	6
3.2.1. Az Önkormányzat célja és a célokból adódó feladata	7
4. OKTATÁS.....	7
5. SZABADIDŐ, KULTÚRA, SPORT	8
5.1. SZABADIDŐ	8
5.1.1. Az önkormányzat célja, a célokból adódó feladata.....	14
5.2. KULTÚRA	15
5.2.1. Az önkormányzat célja, a célokból adódó feladatok.....	15
6. SPORTKONCEPCIÓ.....	15
6.1. VÁROSI SPORTLÉTESÍTMÉNYEK.....	16
6.2. ISKOLAI TESTNEVELÉS	17
6.3. KÖRZETI DIÁKSPORT BIZOTTSÁG MÓR.....	18
6.4. SZABADIDŐSPORT	19
6.5. MÓRI SE KERETEIN BELÜL MŰKÖDIK.....	19
6.5.1. Labdarúgó Szakosztály.....	19
6.5.2. Kerékpár	21
6.5.3. Sakk	21
6.5.4. Asztalitenisz	21
6.5.5. Kézilabda	21
6.5.6 AFL Kosárlabda.....	22
6.6. KARATE	22
6.7. SPORTLÖVÉSZELET	22
6.8. TENISZ	22
6.9. KERÉKPÁR	22
6.10. HORGÁSZ	23
6.11. Képzések - kapcsolatok.....	24
6.12. Az Önkormányzat célja, a célokból adódó feladatok.....	24
7. VÉLEMÉNY A VÁROS IFJÚSÁGI - ÉS SPORTKONCEPCIÓJÁHOZ.....	25
7.1. A MAGYAR TESTNEVELŐ TANÁROK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK MÓR VÁROSI SZERVEZETE VÉLEMÉNYE A VÁROS IFJÚSÁGI - ÉS SPORTKONCEPCIÓJÁHOZ	25
8. ÖSSZEGRZÉS	26
8.1. A FIATALOK SZEREPE A TELEPÜLÉSI IFJÚSÁGPOLITIKÁBAN.....	26
8.1.1. A koncepcióban megállapított megoldásra váró fő feladatok összegzése.	27